

Ese de dóue ori in septemana:
Joi-a si Dominec'a.

Pretiuulu de prenumeratiune:

pre annu intregu	6 fl. v. a.
„ diumetate de annu	3 fl. v. a.
„ patrarin de annu	1 fl. 50 cr.

Pentru Romani'a si strainetate:

pre annu intregu	9 fl. v. a.
„ diumetate de annu	4 fl. 50 cr.

LUMINA.

Fóia bisericésca, scolastica, literaria si economica.

Corespondintiele si banii de prenumeratiune se se adreseze de a dreptulu: Redactiunei „Lumina“ in Aradu, cancelari'a episcopésca.

Pentru publicatiunile de trei ori, ce contienu cam 150 de cuvinte (spatiu de 20 sire garmond) tacs'a e 3 fl.; pana la 220 de cuvinte 4 fl., éra mai sus 5 fl., intielegendu-se intr' aceste sume si timbrulu. — Pretiuulu publicatiuniloru se se anticipe.

Organu oficiale alu eparchiei romane gr. or. aradane.

Memorisarea.

Unulu dintre relele, de cari suferé invetiamentulu la noi, este si memorisarea séu invetiarea fora de carte, ce se numesce si invetiarea de a rostulu, si ce unii invetiatori mai priceputi o batjocorescu cu terminulu de bovisare.

Acest'a este unu reu vechiu, moscenitu de la aceia dintre antecesorii nostri, cari veniau in scóla numai se spuna: „Auditi, baieti! acum'a capetati lectiunea de la pagin'a a 4. unde e tiparitu cuventulu „sciinti'a," pana la pagin'a 5. jos in unghiu, unde e cuventulu „folisitórie.“ De la sciinti'a pana la folositorie se-mi sciti recitá in prelegerea viitória ca Tatalu nostru, cá de nu, apoi vai de pelea vóstra!“

Séu déca nu erau manuale tiparite, intrá invetiatoriuulu in scóla de dictá ce dictá, apoi comandá scolariloru: „Ce vi-am dictatu astadi, totu se-mi sciti spune pre mane fora de carte, cá de nu, 12 sunt ale vóstre. Acum diceti rogatiunile si mergeti catra casa, dati binetie pe strate, sarutati man'a la parinti.“

Chiamarea invetiatorésca, pentru acestu feliu de invetiatori érá fórté comóda. Intrá invetiatoriuulu in scóla, intrebá de baieti se spuna ce li-a datu de lectiune, se reciteze, éra elu numai ascultá. Déca cutare baiétu, in de a rostulu nu sciá cutare cuventu se-lu spuna rapede, invetiatoriuulu comandá altui baiétu se mi ti-lu bata, si érá in fiecare scóla câte unulu, cum se dice „greu la mana," carele sciá dá bine. Dupa acésta operatiune capetamu lectiune nóua, si asia mai departe, intr'o prelegere casi intr'alt'a.

Dar pre cátu li érá acestor'a de comóda carier'a invetiatorésca, pre atât'a li-a fostu si de neroditória, fora

de folosu pentru invetiacei. Invetiacei nu-si dedeau truda se intieléga ceva, cáci se incredeau in cuvintele din carte. Nu-si dedeau truda se intieléga pentru cá nici insusi invetiatoriuulu nu pretindea de la densii intielegere, ci numai recitare.

Fiindu cá astu-feliu invetiacei nu se deprindeau a intielege, poterea loru intielegatória (intelectuala) li remanea nedesvoltata, desí scopulu principalu alu scólei este tocm'a desvoltarea acestei poteri intielegatória.

Absolvau câte dóue si trei cursuri, inse de pre intieliginti'a bietului scolaru nu poteai judecá cumca ce a invetiatu si cáti ani a umblatu la cutare scóla poporala séu superióra, cáci acésta intieligintia érá si acum casi mai nainte. Numai cu testimoniulu poteau se se legitimeze despre anii cáti a umblatu la scóla. Si in acestu testimoniulu erau calculele basete, nu pre sciintia, nu pre invetiatura séu intielegere, ci basate pre desteritatea in recitare. Cu recitarea se faceau essaminele. „Aidamu la dlu invetiatoriu, se-i recitamú studiulú cá se apropia esamenulu!“

Merita se petrecemu cu atentiune mai departe pasu de pasu mersulu unei scoli in care s'a incuibatú memorisarea. Éca ce se intempla:

Déca baietii aducu de a casa putiena iubire catra scóla, si prin urmare putiena voia si straduintia, atunci nu vreu se primésca a supra-le sarcin'a cea grea de a memorisá. Pentru cá memorisarea este sarcina grea si chinu. Numai ceea ce invétia cu intielegere, i face baietului placere, ma potemu dice desfetare.

Cu asemene invetiacei de putiena straduintia, invetiatoriuulu se vede silitu a pasí cu asprulu. Aspru astadi si mane, invetiaceiului in fine i se uresce de atât'a sila si

FOISIÓRA.

Ceva despre francmasoni.

In „Credente catolico“ din Lugano, diariu catolicu, se pro-duce unu estrasu din pastoral'a eppului de Annecy asupra francmasoniloru, carea secta, fórté contraria crestinismului, s'a latitu intr'ascunsu pana intre ómenii de literatura, intre barbatii de statu, si predomnesce o mare parte a díaristiceii. Amintit'a pastoral'a dice asia:

„Este o constitutiune proiectata de sect'a inimica bisericii. Prin insielatiuni si agitatiuni a succesu invetiaceiloru acestei lige secrete a-si veri artiellii sei principali, acusi unulu dupa altulu, acusi mai multi de odata, in legislatiunea mai gat'a a tuturoru popóraloru Europei.“

„Discipulii acestei lige secrete dicu catra legislatorii si barbatii de statu“ (prin díariele sustienute de „fratii“ aceleia.)

„Tieneti pre preoti in servitute, si candu li s'ar paré cate-nele pré grele, spuneti-le: ast'a e libertatea.“ (Da, ast'a se vede din procedur'a d. e. candu pentru „abusarea de catedra“ in codicele Germaniei e defípta pedéps'a de 500 fl. séu siese septemani arestu; si in legile unguresci pentru casatoria, candu preotulu ar lucrá amesuratu consciintiei sale si dupa pravil'a bisericii.)

„Ca se nimiciti influinti'a clerului, rapiti-i bunurile secularie

cari i-lu facu independinte, dati-i salariu de ampoiatiu alu statului, faceti-lu lucratoriu dileriu.“ (S'a facutu de ajunsu in tóta lumea.)

„Luati clerului totu ce-lu póte tiené in védia la poporu; scóteți-lu afara din adunările vóstre consultative, din parlaminte, din administratiuni, din totu loculu, ca se-lu degradati.“ (Numai popii se nu fia“ se dice la alegerea membriloru comunali si comitatensi.)

„Indepartati pe preoti dela prunci, alungati-i din scólele poporali, predati invetiamentulu, in scólele midilocie, mireniloru, in cátu preotiloru se li fia oprita intrarea.“ (De aci provine legea scolaria neconfessionala, de aci imputienarea (si de ar fi cu potintia . . .) instructiunii religionarie si a cercetării bisericii pré la gimnasie si scóle reali.)

„Ca preotii se nu vorbésca pré multu catra poporu, imputienati serbatorile, intrebuintati dominecele spre essercitie militarie, spre ospetie si festivitati; spuneti poporului intre altele cá lucrulu mai multu santiesce dí'a, de cátu miss'a si rogatiunea. Introduceti serbatori natiunale paganesci, séu ori ce altfelu de serbatori, numai déca priu acelea s'ar poté uitá serbatorile preotiesci.“ (Se intempla din cuventu in cuventu in cea mai mare estindere; de proiecte pentru imputienarea serbatoriloru amu auditu, milit'a face mersuri si tiene parade si in timpu de pace sub decursulu servitiului ddicescu, turnerli, productiuni in puscaritu, prelegeri feliurite, tóte se strapunu pe órele nainte de mediadi ale

aspréla cu recitarea, o taia la fuga, uresce scól'a si pre invetiatoriu. Invetiatoriu face rapórtre pre la directoru si inspectoru cà baietii nu vinu la scóla, dar tóte inzedaru, nu-i poti aduce nici cu pandurii, càci e mai tare legea naturei, e mai tare fric'a loru ce o pórtá de recitatulu ce li se pretinde, si de asprimea invetiatoriuului. — Déca invetiatoriuulu nu e fórtre aspru, dar totusi pretinde recitarea, baietii vinu la scóla inse nu invétia nemica, ilu maltratéza pre invetiatoriu in càtu acum e silitu se taia elu fug'a.

Se presupunemu acum'a casulu alu doile, cà adeca baietii de a casa aducu iubire pentru scóla, straduintia, si nisce bune dispusetiuni spirituali. Vor invetiá a recitá ceea ce li se pretinde, dar neintielegendu nemica, nu vor poté face nici unu essamine in care se arete sporiu, — li se uresce si invetiaceiloru, si parintiloru, si invetiatoriuului de unu lucru in care nu vede nici unu sporiu.

Acestea sunt rezultatele memorisarii pentru scolari si invetiatoriu: taia fuga de scóla, séu in casulu celu mai bunu li se uresce de ea.

Nu este unu lucru mai greu si mai neplacutu pentru invetiacele de càtu memorisarea séca, — nu este pentru invetiatoriu chinu mai mare de càtu a-lu invetiá pre baietu se reciteze. Care invetiatoriu si-a uritu dilele, séu vré se-si sparie elevii, pretinda numai multa memorisare

Déca invetiatoriuulu de astadi ar fi totu celu de de multu, celu pururia cu bat'a la mana, gat'a a snopi baietii pre tieca pre nemica, atunci ar poté se pretinda memorisare si se-si faca chiamarea comóda casí invetiatoriuulu vechiu de care pomeniramu mai sus, si caruia nu-i pesá cà copíii fugu dela scóla. Inse din esperiintiele trecutulu scimu cà cu bat'a nu s'a potutu pune basa culturei nóstre. Invetiatoriuulu de astadi cauta se fie amicu cu invetiaceii sei. Atunci pre invetiacele fric'a ilu legá — séu mai bine disu: indepartá — de invetiatoriu. Astadi pre invetiatoriu si invetiacele cauta se-i impreune respectulu si amórea. Multi baieti aducu din cas'a parintiloru tierani fric'a catra scóla. Invetiatoriuulu cauta s'a stirpésca acésta frica si s'o inlocuésca cu iubirea. Atunci nu trebuescu solgibirai si panduri, càci vinu baietii la scóla, precum preste totu: invetiatorii cei buni nici odata nu ducu lipsa de scolari.

Memorisarea, are si ea locul seu si partea sa cea buna. Este acolo unde copíii au se invetie (dar si acestea cu intielegere) regule scurte de morala si buna portare, declamatiuni placute ce nu se estindu prè lungu. Numai

dominecei. Dominecele din oficiu se profana prin lucruri publice. Prin locurile montanistice dominec'a si serbatorii cu nemica nu se mai desclinesce de catra alte dile de lucru, se cara ruda, carbuni, pétra, lemne etc. ba si tocmai si candu se solvesce lucratoriloru soldulu lunariu, se alege órele nainte de médiadi ale serbatorii, ca ómenii se nu póta veni la bisericá. In domineci si serbatori nainte de médiadi se tienu siedintie le judetie comunali s. a.)

„Ca se debilitati clerulu, cautati ca se-lu desbinati de superiorii loru, iritati pe preoti contr'a episcopiloru loru, rumpeti legatur'a ierarhiei si biseric'a va trebui se cada.“ (Diáriele francmasonu luca din destulu in tóte dilele, se efoptuedie intreprinnderile acestea.)

„De voiti a duce tréb'a intr'acolo ca se stepuniti biseric'a, arogati-ve dreptulu de a alege, a denumi si a cresce pe preoti.“ (Asiá procede stang'a congresulu de autonomia catolicu, care standu mai cu séma din francmasoni séu partisani de ai loru, in acestu modu vreu se reformeie biseric'a cat. Repausatulu ministru Eötvös voia se faca teologia de statu reg. ung. pentru tóte confesiunile. — Defectele acestei proceduri autonome s'a observatu din destulu si in statutulu nostru organicu.)

„Atrageți inspectiunea scóleloru clericali catra voi, retieneti-ve denumirea profesoriloru de teologia si li dictati lectiunile. Puneti astfelu de profesori, cari invétia numai religiunea vóstra.“ (Ast'a s'a facutu in Svitier'a in dieces'a Basilea, unde regimulu a prescrisu doctrinele teologice.)

atát'a se aiba memorisarea de lucru, éra de aci in colo se se incépa terenulu eschisivu alu intielegerei, unde scolariulu se se exprima cu propriile sale cuvinte.

Dicu unii: e bine se invetie din carte, cà invétia a se exprime corect. — Inse espresiunea corecta n'are dreptu se se cultive spre daun'a intielegerii. Mai de folosu si mai pretiósá este intielegerea de càtu espresiunea. De altminte póte invetiá elevulu espresiune corecta de acolo, unde e permisa memorisarea, precum diseramu mai sus. dar si mai vertosu póte se invetie din essercitiile verbali, cari se incepu delocu cum intra in scóla, si se continua a lungulu tuturoru aniloru de scóla.

Se aducemu aci dóue esemple din esperiintia: Unu invetiatoriu avea numai unu manualu de drepturi si detorintie, si duoi elevi la acestu studiu. Unulu invetiá din manualulu ce-lu avea, éra cel'a laltu numai din esplicatiunile invetiatoriuului. La examine, celu ce invetiase din esplicatiune (fiindu cà avuse unu invetiatoriu fórtre capace) scia se respunda scurtu si bine la tóte intrebarile, inse scolariulu celu cu manualu, nu scia de càtu cuvintele si sirurile cum sunt in carte.

Intr'altu locu, scolarii sciau de a rostulu totu studiulu, dar déca ii intrebai: „Ce cugetati, ce numimu noi statutu?“ nu sciau dá nici unu respunsu, inse déca luai cartea la mana a-i intrebá de acolo, li se deschidea graiulu ca perperiti'a la móra.

Ceea ce au invetiatu a memorisá, uita; éra ce au invetiatu a intielege, li va remané pentru tóta viétia si vor luá folosulu.

Deci memorisarea séca trebuesce delaturata: pentru a usurá sarcin'a invetiatoriuului, pentru a-i face placuta chiamarea lui, pentru a-lu inpretini pre elevu cu scól'a, pentru a-lu face se intieléga invetiatur'a si prin urmare — se aiba folosu de scóla.

Memorisarea, preste aceea cum diseramu, cà nu e recomandabila din puntu de vedere didacticu càci elevulu, neintielegendu ce invétia, n'are nici unu folosu de invetiatura, si càci poterea intielegatória standu une ori neactiva ajunge se scada si se se timpésca, — are scaderi si in direptiunea pedagogica.

De pre urmari, rezultate, de pre efecte se póte cunosce déca cutare institutiune séu cutare metodu este bunu si corespundietoriu, séu nu? Cu alte cuvinte: De pre rodu (intielegintia si sciintia) se cunosce déca cutare semintia (invetiatura) a fostu buna, si déca arborele (elevulu) a crescutu sub ingrigire (metodica) corespundietoria.

„Inchideti monastirile, alungati calugarii dintr'ensele, detrageti-le bunurile, rapitile drepturile loru cetatienesci, alungatii din scóle, faceti, ca diurnalistii vostri se-i spoiésca cu tina.“ (S'a facutu prin Spania si Itali'a si curendu vine rondulu si la Ungaria. — Ierarhia nóstra or. rom. nu duce grigea ast'a càci n'are monastiri.)

„Nu toti vi vor crede; dar ast'a nu face nemica. Atát'a totusi vor crede, càtu e de lipsa ca activitatea preotiloru se se impedece, si partid'a loru se se disólva.“ (Si ast'a e adeveratu; cà mintiunile de sute de ori restornate, éra de sute de ori se reproducu, pana ce totusi se va lipi ceva de mass'a poporulu si opiniunea publica faurita cu maiestria 'si va aflá manifestarea sa in legile inimice bisericii, precum s'a intemplat si se va mai intemplá.)

Asiá a descrisu acelu eppu spiritulu si activitatea francmasoniloru, si intru adeveru fórtre bine a nimeritu si pentru tier'a nóstra.

Audimu a dese ori pe asiá numitii iluminati dicendu: cà acest'a e *spiritulu timpulu*; da, inse timpulu are tocmai atátu de putienu spiritu in sine, séu atátu scie cugetá, càtu si spiritulu vinulu, ei acelu spiritu e spiritulu ómeniloru, cari traescu in óre-care timpu. A afirmá apoi, ori este acestu spiritu alu timpulu bunu séu reu, depinde de acolo, cum sunt ómenii dispusi a judecá despre elu. Dar nici sentinti'a maioritatii nu se póte luá de decisiva, cà ori este spiritulu timpulu unu spiritu sublimu

Rodulu memorisarii, in direptiunea pedagogica este cã elevii, devenindu barbati, nu sciu se-si castige autonomi'a necessaria in suer'a loru, ci ascãpta totu instructiuni de la altii, cari ii potu face de instruminte loru-si;

cã asemenea barbati nu sciu se-si creeze insisi o pusetiune in societate, prin intieliginti'a si lucrulu loru, ci primescu pusetiunea ce li-o dà sôrtea ôrba;

sunt conservatori scrupulosi ai actualitatei, verme in herënu, se temu de veri ce novatiune, — pentru cã n'au invetiati a cugetã, a intielege si a judecã, prin urmare din capulu locului se temu cã novatiunea va fi rea;

in locu se cerce calea cea mai buna in afacerile loru, ei cërca o capta, unu calapodu;

in locu se umble dupa ratiunea, dupa intielegerea loru, ei cërca unu ce autoritativu caruia se i se inchine;

in locu se-si dee truda a gasi insisi adeverulu, ei mai bine vor se crãda ce li spune vecinulu, fie chiar mintiuna, cãci a crede vecinului nu-lu costa cugetare, intielegere si judecare, la cari nu s'au dedatu s. c. l.

Din asemenea fiintie, nededate a se supune cu placere cugetarii, intielegerii si judecarii, neiubitãrie de lucru si neautonãme in afacerile loru, nici candu nu vom potã face „biserica, santita lui Ddieu.“

Cucerirea lumii de evrei.

La 9 Septembrie, maiorulu Osman-Bey, autorele operei intitulate *Turci'a sub domni'a lui Abdul-Aziz*, tienù in Geneva o conferintia la Casina, curtea St. Pierre, asupra cuceririi lumii de evrei. Oratorele incepù s'arãte cã evreii in totu timpulu s'au silitu se supuna rasele straine prin apesarea financiara, si fara a fntrebuintã armele sãu forti'a fisica. Spre a probã acẽst'a, autorele dà unu resumatu din prim'a periãda a istoriei ebraice, care coprinde epoc'a lui Abraamu si a lui Moise.

In timpulu acestei periode, evreii invetiara pe descendintii loru a se servi de usura ca midilocu de apesare.

Legea lui Moise are de scopu se transforme pe evrei in cuceritori prin midiloculu armeloru si se puna fundamintele regatului Judeiei. Dupa caderea acestui regatu, evreii incepura din nou lupt'a financiara si prin acestu midilocu se grabira a combate pe stepanitorii loru, Asiriani, Persi si Romani.

Acẽsta agresiune clandestina a evreiloru, atrase asupra-le ur'a Romaniloru, cari se otarira a-i nimicì prin derimarea Ierusalimului, centrulu visibile alu judaismului. Resultatele acestei expeditiuni nu fura cu tãte astea astu-felu precum le doriau Romanii, cãci din acea di evreii parasira Judei'a si se transformara intr'o rasa cosmopolita, care nu tinse la altu ce-va, de cãtu a-si apropiã bogãtiile lumii intregi. Legate prin traditiuni religiãse

si luminatu, intocma cum amu dice d. e. O clica de studinti socãte in sine, cã a facutu cãva genialu si admirabilu, candu nu invãtia nemica, sãu face escesse. Precum aici numai judecat'a invetiatoriului seriosu si intieleptu decide, asiã si asupr'a spiritului timpului Ddieu va decide, si vai! cãtu de infricosiatã trebue se fia condemnarea lui, imfle-se macar spiritulu timpului cu laudele ca si brãsca din fabula, carea voindu a se imflã pana la marimea boului, in fine a plesnitu ca vai de ea. Si fiindu cã acum lumea e cuprinsa de o nadusiãla cu totulu nesuferita, socotu cã multu timpu nu va trece, pana vor si incepe tresnetele a curati aerulu, cã cam prã multu tuna si fulgera.

Spre afirmarea dicerii nãstre despre spiritulu timpului aflãmu in Faust alu genialulu Gãthe urmatãriile:

„Was ihr den Geist der Zeiten heisst,
Das ist im Grund der Hornn eig'ner Geist,
In dem die Zeiten sich bespiegeln etc.“

Ôre ce dicu la acestea „iluminatii sãu adoratorii spiritului timpului?“ Nu se vor rusinã de nesocotinti'a loru?

Acestu spiritulu fiindu in timpu, se schimba cu timpulu, si totu seclulu, potemu dice, cã produce altu spiritulu, dar spiritulu acelu sublimu alu religiunii, spiritulu santu, care dupa eternele legi ale naturei viãdia in lume si pe care francmasonii asiã bucurosu l'ar alungã dintr'ens'a, acestu spiritulu, dicu, in eternu va romanã. „Ceriulu si pamentulu va trece s. c. l.“

si prin spiritulu de solidaritate, membrele respandite ale judaismului formara totu-deun'a o masa compacta si omogena, care sciu se inlature actiunea timpului si influintiele etnografice si geografice. Astu-felu evreii remasera totu evrei in decursulu evului mediu si in timpurile moderne, spre reulu tieriloru in cari locuescu si alu moravuriloru ce au trebuit se contracteze.

In cursulu evului de midilocu isbutindu se culãga bogãtii imense, evreii n'acceptau de catu o circumstantia favorabila, pentru a pune capetu cuceririi crestine, si revolutiunile ce sangerara finele seclului trecut, detera semnalulu acestui atacu, care avea se puna in latirile evreiloru societatile moderne. Cucerirea evreiloru in finantie astadi e unu faptu implinitu cãci nimeni nu li-ar potã disputã posesiunea.

Socialminte, acestu poporu navalitoiu este a totu-puternicu, cãci a isbutitu se monopolizeze tãte profesiunile liberali in profitulu seu. In tãte Statele, influinti'a si puterea sa sunt simtite, si acẽsta influintia nu se esercita de cãtu spre a impinge inainte cucerirea cosmopolita a evreiloru. (*La Patrie de Genève*).

VARIETATI.

= *O cale ferata sub secestru.* Guvernulu de Vien'a a dicatu secestru a supr'a calei ferate de Lemberg-Cernãuti, de reulu mai multoru abusuri intemperate pre acẽsta linia. Comerciulu si pres'a saluta acẽsta mesura energica si drãpta a guvernului nu mai putienu se bucura actiunarii, ale caror'a interese nu erau destulu de respectate de catra consiliulu administrativu si directiunea generala a acestei cãi.

Concursu.

Pentru Statiunea invetiatorãscã la scãl'a conf. gr. orient. romana din Comunitatea *Maderatu*, Prototropresbiteratulu Siria (Vilagos) Cttulu Aradu, carea prin resignarca invetiatoriului *Georgiu Onea* devenindu vacanta, se publica concursu cu terminulu puna in 14 octobree a. c. st. v. in care di va fi si alegerea.

Emolumintele sunt: in bani gat'a 200 fl. v. a. 12 orgii de lemne, din care se incaldiesce si scãl'a. $\frac{2}{4}$ sessie pamentu estravilamu, $\frac{1}{2}$ jugeru de gradina pentru legumi, 8 fl. v. a. pentru scriptoristice, 15 fl. v. a. pentru unu familiaru la scãla, dela tãta ingropatiunea 50 cr. si cortelu bunu liberu.

Doritorii de a ocupã acestu postu sunt avisati a-si trimitte recursurile pana la terminulu susu pusu: documentate cu Testimoniu din Preparandia, si cã au absolvatu celu pucinu 4 clase normale, cu atestatu de calificatiune; si de moralitate, totu odata se poftesce ca se fie cantaretiu bunu, si eminente, aratandu-se in vre-o Dumineca, sãu serbatore in s. Biserica, — celu ce va fi cantaretiu bunu, si eminentu dupa ce va fi esaminatu in cantarile rituale prin membrii comitetului Parochialu din locu, inca va fi primitu, macaru de nu va avã 4. clase normali. Recursurile se se adreseze Comitetulu Parochialu in Maderatu, posta ultima Pancota.

Maderatu 17 Septembrie, 1872. **Comitetulu parochialu**

3-3.

Cu scirea si convoirea mea: **Joanu Moldovanu** inspectoru scolaru.

Celea ce am disu din pastoral'a susnumitului eppu, atingu in genere biseric'a rom. cat., pe carea francmasonii ar voi cu totulu a o derimã, in parte inse au influintia si spre biseric'a or. Pentru aceea socotu cã si noi se priveghiãmu si se ne intrarmãmu contr'a neamicului comunu, se cugetãmu cumca candu se radica dusmanulu, se ni ocupe tier'a, elu cauta se bata mai anteuu fortarãti'a cea mai puternica, cã dupa aceea tãte cele lalte citadele de sine singure cadu fara niel o resistintia, asiã apoi vomu pati-o si noi.

Dreptaceaa solidaritate se fia intre tãte confessiunile, se ne lasãmu de spiritulu partisanu, de spiritulu de a face proseliti si a mai desbinã pe credinciosi, cãci acum e timpulu se conservãmu numai aceea ce avemu. Se punemu toti la olalta umerii si cu poteri unite se combatemu spiritulu reu alu timpului, si in cãtu n'amã potã invinge stricatiunea timpului, cu taria sufletãscã se portãmu nevoile ce ne intimpina, in tacere se preparãmu balsamulu pentru sangerandele rane ale timpului, netedindu calea catra ce este mai bunu. Fãrte frumosu si nimeritu dico in privinti'a ast'a Schiller: „Traesce cu seclulu teu, nu te face inse creatur'a lui; dà contimpuraniloru toi aceea ce li trebue loru, dar nu ce lauda ei, si far a partecipã la vin'a loru primesce pedepsele loru cu nolila resignatiune.“ — Dixi et salvavi animam meam.

Unu preotu din dieces'a Caransebesiului.

CONCURSU.

Pentru parochi'a nou infintiata din *Checea-Romana*, Comitatului Torontatului, se deschide Concursu pana in 14: octovre a. c. avendu alégerea a se tiené in 15: octovre a. c.

Emolumintele acestei parochii sunt: unu sesiune de pamentu constatória din 32 jugere catastrale, biru si stola dela 350 casi, cortelu liberu cu gradina de legumi.

Doritorii de a scupá acestu postu sunt avisati a-si substerne recursurile instruite in intielesulu statutului organicu, si adressate catru Comitetulu parochialu din *Checea-Romana* per: *Gyertyámos*.

Checea-romana in 17: Septemvre 1872.

3—3. Comitetulu parochialu.

Cu scirsa si invoierea mea: *Meletiu Dreghiciu* m. p. Prot. Thimis.

CONCURSU.

Pre vacant'a statiune invetiatorésca din *Bontiesci*, inspectoratulu Josasiului, cu carea sunt impreunate urmatóriele emoluminte: in numerariu 160 fl; 10 cubule de granu, 6 de cucuruзу, 12° de lemne cortelu; liberu cu gradina de 1/2 jugeru.

Competitorii acestei statiuni au se-si tramita suplicele inzestrate cu prescisele documinte si intitulate comitetului parochiale; — la oficiulu inspectorale, scol., rom., gr. or. in Josasielu per *Gurahontz*, pana la 1. Octovre v. a. c., in carea di se va tiené si alegerea. — *Bontiesci* la 29. Augustu, 1872.

In contielegere cu inspectorulu cerc. de scole

3—3. Comitetulu parochiale.

Dein incredintiarea respectivului comitetu parochiale. *Joane Munténu* m. p. Inspectoriu cercualu de scole.

CONCURSU.

Pentru vacant'a Parochi'a din *Selciv'a* — indiestrata cu emolumintele anoali: 30. jugere pamentu, birulu dela 120. case, si stola indatinata, pana in 14, Octovre a. c. candu se v'a tiené si alegerea.

Doritorii de a ocupá acésta parochia sunt avisati recursurile lor, provédute conformu Statutului organicu, si adresate catra Sinodulu parochialu, a le substerne Dluu propotesviteru tractualu alu *Lipovei Joanu Tieranu*.

Velcivá in 14. Septemvre 1872.

2—3. Comitetulu parochialu,

Cu scirea mea *Joanu Tieranu* m. p. Protop. *Lipovei*.

Concursu.

Prin decisulu venerabilului Consistoriu Aradanu dto. 31 Augustu a. c. ^{Nru 1291.} _{sco. 304.} nimicindu-se alegerea de invetiatoriu tie-nutu la 29 Juniu a. c. in comun'a *Covasintiu* la scól'a gr. or. de langa Biserica-cu acést'a se scrie de nou concursu pentru numit'a statiune invetiatorésca, care duréza pana in 20 Octovrie a. c. in care di se va tiené si alegerea. —

Emolumintele sunt:

a) in bani gat'a 350 fl. v. a. — b) 12 cubule de grâu, — c) 6 cubule de cucuruзу, — d) 12 orgii de lemne, din care este a se incaldí si scól'a. — e) Cortelu liberu cu gradina de legumi, — si f) dela fiescecare iumormentare, unde va fi pofritu 50 cr. v. a. —

Doritorii de a ocupá acestu postu invetiatorescu 'si vor trimite recursele provédute cu Estrasu de botezu, cu atestatu de moralitate, cu testimoniu despre absolvirea preparandiei séu theologiei, cu testimoniu de calificaciune invetiatorésca cu culculi buni, — éra mai alesu cu documentu despre ace'a; cá densii de mai multi ani se afla aplicati in serviciu practic cu invetiatori publici gr. or. in cá prin desteritatea loru dovedita pe carier'a invetiamentului sunt meritati. —

Recursele adresate comitetului parochialu, sunt de a se trimite-pana la terminulu prefriptu-Reverendis. Domnu *Nicolau Beldea* asesoru consistorialu in *Világosiu*, ca la esmisulu consistorialu in caus'a alegerei de invetiatoriu. —

Covasintiu 19 Septemvre 1872

3—3. Comitetulu parochialu gr. or.

In contielegere cu mine: *Nicolau Beldea* m. p. comis. consistorialu in caus'a alegerei de invetiatorie.

CONCURSU

Mutandu-se invetiatoriulu *Georgiu Dirlea* dein *Zimbru*, statiunea invetiatorésca de acolo a devenitu vacanta; deci pentru implerea acesteia se deschide concursu pana la 8 Octovre v. a. c. in care di se va face alegerea.

Emoluminte sunt: 160 floreni v. a. bani; 10 cubule de bucate, diumetate grâu. diumetate cucuruзу; 12° de lemne si cortelu liberu cu gradina de 1/2 jugeru. Competitorii acestei statiuni au de a-si tramete suplicele provédute cu prescisele documinte pana la prefriptulu terminu — la subscrisulu inspectoriu in *Josasielu*. — Se pctesce ca celu alesu legalmente indata se-si ocupe postulu, ca asfeliu invetiamentulu se nu sufera scadere. — *Zimbru* la 20 Septembre 1872.

2—3. Comitetulu parochiale

In contielegere cu *Ivano Munténu* m. p. Inspect. cere de scólo

132/1872

Concursu.

Se deschide pentru ocuparea statiuniloru invetiatorescu din inspectoratulu *Luncii*:

1. *Burzucu* cu salariu anualu 60 fl. v. a. 30 cubule bucate, 4 orgii de lemne, 12 jugere de pamentu aratoriu si cortelu liberu.

2. *Chiraleu* 27 fl. v. a. 16 cubule bucate, 4 orgii de lemne 1 jugere de pamentu si cortelu liberu.

3. *Chiribisiu* 50 fl. v. a. 12 cubule bucate, 4 orgii de lemne, 2 jugere pamentu de fenatiu, cortelu liberu.

4. *Chislazu* 32 cubule de bucate, 10 jugere de pamentu.

5. *Dernisior'a* 30 fl. v. a. 12 cubule bucate, 10 jugere de pamentu. cortelu liberu.

6. *Fancic'a* 40 fl. v. a. 15 cubule bucate, 3 orgii de lemne, 5 jugere de pamentu si cortelu liberu.

7. *Iteu* 18 fl. 40 cr. v. a. 12 1/2 cubule bucate, 3 orgii de lemne, 5 jugere de pamentu, cortelu liberu.

8. *Margine* 20 fl. v. a. 8 cubele bucate, 3 orgii de lemne, 16 jugere de pamentu si cortelu liberu.

9. *Saldobagiu* 45 fl. v. a. 18 cubule bucate, 2 orgii de lemne, 2 jugere de pamentu.

10. *Suiugu* 40 fl. v. a. 22 cubule bucate, 5 orgii de lemne si cortelu liberu.

11. *Voivozi* 50 fl. v. a. 22 cubule bucate, cortelu liberu.

Doritorii de a ocupá vre un'a dintre statiunile acesteia au a-si asterne recursurile adornate cu documintele prescise in statutulu organicu la subscrisulu pan' in 15. octovre a. c. in *Oradea-Mare*.

Oradea-Mare, 15. sept. 1872.

1—3

In contielegere cu comitetele parochiale *Petru Suciu*, inspectoru cerc. de scólo.

CONCURSU

Pentru statiunea de invetiatoriu la scól'a triviala confesionala gr. or. romana de nou infintiata in opidulu *Buteni*, protopopiatulu *Buteniloru*, se publica concursu cu terminu pana in 10. Octovre a. c. st. vechiu.

Emolumintele sánt 300. fl. si 100. fl. bani pentru cortelu. —

Doritorii de a ocupá acestu postu, sunt avisati a-si tramite recursele documentate conformu stat. org. si adresate comitetului paroch. — catra dluu protopopu *Andrieu Machi* in *Buteni*. — *Buteni* 14 Septembre 1872.

3—3. Comitetulu parochialu.

in contielegere cu dluu protopopu tractualu

Concursu.

Pentru statiunea invetiatorésca nou infintiata la scól'a a II-a de intai'a clasa confe. gr. orientala romana din *Curticiu* ctulu *Aradului*, protopresbiteratulu *Chisi-Ineului*, se deschide concursu pana in 19. novembre a. c. st. vechiu candu se v'a tiené si alegerea. —

Emolumintele sunt 400. fl. va. a. salariu anualu, 12. orgii lemne, din care se va in caldi si Scól'a, cortelu liberu cu intravilanu de 800°.

Doritorii de a ocupá acestu postu sunt pofriti ase presentá in un'a din dominecele inainte de alegere, séu india alegerei, la Sta Biserica pentru asi manifestá desteritatea in antare, e aru recursele lecte instruite conformu statutului organicu, si adresate comitetului parochiale se le tramita Inspectorului cercu. D. *Georgiu Chirilescu* in *Chitichaz* (Cttulu *Bichisiu*.)

Curticiu in 1. Septemvre 1872.

3—3

Comitetulu parochialu,